25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6893 — 6 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1908 — ՇԱԲԱԹ — 23 ՇԱՊԱՆ 1326 — 19 Septembre 1908 — 25me année — N. 6893

"ԱՐԵՒԵԼՔ„
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՕԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. Պոլսոյ համար տարեկան 80 Պ.
» » վեցամսեայ 45 »
Դուրսի համար տարեկան 108 »
» » վեցամսեայ 60 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 35 Ֆր.
» » վեցամսեայ 20 »
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ

ԱՐԵՒԵԼՔ

10 ՓԱՐԱ — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — 10 PARAS

آره‌وك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ

ՅՈՅՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

Աբդալիքի օրերն էին. իմ բարեկամներս, մինչեւ վերջին բոպէն իրենց գործին գլուխը ոտքի վրայ, ինկած էին հեբռայապաք։ Սամաթիան, ամէնուն մէջ ու ամէնուն հետ, գլուխը վեր կը բարձրացնէր։ Արիւնի ժամանակութիւն ամէն կողմ։

Ոսկիանութեան մութերը՝ Հիւսնի,—նրէչային սանդղուած—իր փառքի լերանը մէջ կը լողար. ա՛լ քուն չունէր գիշերները. զապուած էր տարէն մինչեւ գլուխը։ Աչքիս առջեւ նկարուեցաւ յանկարծ. հեգնող ժպիտը դէմքին վրայ, ու անձնական ազիտութիւն մը որ տրամադրուած էր կամակորներու ամէն իսօք, ամէն բան. կեցուածքն ու նայուածքները իր ուզած ձեւովը մեկնաբանելու, անոնցմէ իրեն նպաստաւոր վաստակ հանելու։ Իրեն համար հասած էր ժամը աւելորդ մայրաքաղաքին բոլոր անկիւնները։

Չէր մոռցած դիս. արդէն ծանօթներ էինք, ու շատ դէշ ծանօթներ։ Անգամ մը կռուած էինք աշխարհագրական քարտէսներու և պատմական հոգեւոր վրայ. իր հաշուովը 1453էն անդին ա՛լ պատմութիւն կար և ոչ աշխարհագրական քարտէսներ կրնային ըլլալ։ Իմ քարտէսս վրայ կ'տպէին 3-4000 տարուան անունները. ինքը թէև մնդաց էր, բայց յայտնութիւնը ևս տարած էր, ու ճանկերէն ազատուած։ Ամէն կը մնար իր հաօրնուն ինձի դէմ։

Ինչ պիտի ընէի այդ վերջին անգամ. բարեկամներուս անունները դատապարտութիւնս էին։ Իւսկիւտարը տակնուվրայ ըրած էր, կը հետագրէր Գարթալ, Մեծ-Կղզի ուր, բարեբախտաբար, չչուկը հասած էր ինձի։ Կոնիը բացուած էր մէջերնիս. իմ բոլոր ջանքս պիտի ըլլար դերեւ հանել իր ամէն հնարքները։ Կրկնապատկած էր իր ուժերը. ինձի ալ հարկ եղած էր օգտուիլ անվրդով արիութեամբ։ Իւսկիւտարը փնտռուած տանը՝ Գարթալ էի. Գարթալ փնտռուած տանը՝ Մեծ-Կղզին. Կղզին փնտռուած տունն ալ՝ Գարբիլը էի. ան կը կռուէր անդին, ես իր մեքենաները կը կոտրէի։ Ու երբ վերջին անգամ Գարբիլէն հոս կ'առնէր, ես անցած էի Բերա, բոլորովին կերպարանափոխ ու ապահով։

Ամէն կը սիրէ պատմութիւն Յոյներու հետ։ Ծանօթ տուն մըն էր. յոյն կին մը պատսպարեց մեզ, ու ընտանիս չունէինք իր հաւատարմութիւնը վրայ որ փորձուած էր արդէն շատ անգամ. խիստէս ժամադրավայր մըն էր մեզի։ Այդ կինը դիտէր մեր ամէնքիս անունները. մեր բնակութիւնները ուսումնասիրած, մեզ իրարմէ կը զանազանէր ո՛չ այնքան անուններով որքան բնաւորութեամբ։

Ութը օր շարունակ տեղափոխութիւն ըրինք, ու ամէն անգամ ալ այդ յոյն կնոջ մասը կար դարձուածքներուն մէջ։ Վերջին գիշերը, մութին օգտուելով, իրեն եկայ. ուսեցայ որ պիտի մեկնիմ վաղը, փախուստս ծրագրուած էր շատ յոյսով պայմաններու մէջ։ Ուրախացաւ, բայց ձեռքերն ու սկսաւ աղօթել։

Հետեւեալ օրը մեկնած էի։ Զմոռցայ երբեք գինքը, ու չեմ մոռցած այս բոպէիս ալ. տարիներով մեզի հետ վտանգի հետ խաղաց, իր խելքը, իր բացառիկ դիրքը, իր ճակատագիրը խառնեց մեր կեանքերուն, մեր փրկութիւնը հետ. հարիւրներ իր շնորհիւ ազատուեցան, մինչեւ որ վերջապէս կասկածելի ըլլալով, Աթէնք առաւ իր վերջին շունչը, անշուշտ շատ վնասուած մեր երեսէն, բայց առանց տրանջալու, ինչպէս այսօր ալ կը հաւատան մեր ողջ մնացած բարեկամները։

Վառնա դրացի էինք Յոյներու։ Ու ինչ շնորհքով ընտանիքներ. կիրթ, ազնիւ, հանսող։ Յոյներուն և Պուլկարներուն իրարմէ ունեցած տարբերութիւնը, այն տանն, սա էր որ Յոյները կը զգացնէին որ իրենք ժառանգորդ են տարի հին քաղաքակրթութեան մը, մինչդեռ Պուլկարը հետզհետէ իր վրայէն կը թօղու իր չքնաղանի տարազը և սակաւ կը թօթափէ կոչուութիւնները։ Յոյն աղջիկը, իրբև խօսելիս, աւելի կը մնասուէր Պուլկար սպայէն, ունենալով շնորհքներ ուր պիտի հանէր Պուլկարուհին՝ թափելով իր կեղեւները։ Պուլկար սպան, իրբև վեսացու, աչքի կը զարնէր։ Յոյն աղջիկներու համար ճամբան բացուած էր արդէն, յունական հարաստութիւնները ջուրի պէս կը հոսէին ապահովուն։ Կը թափուէին յոյն տունները ու հոս կը ցաւէի. յոյներէն աւելի յոյն մը դարձած էի։

Պուլկարայէ դարձիս՝ ամէնէն աւելի չմիտ ունեցայ յոյն բանտականներու հետ վեց ամիս։ Զարմուելի դասակարգումն է սա. իր բոլոր ընդունակութիւններս սրուած են, արիւնն ունեցածովը ապրելու. բայց ո՛րքան տառապանքներ առջեւս. ամիսներով, տարիներով կը չարչարուին բանտերուն մէջ. կը քշուին տանէն անդին. նորէն կը դառնան, դարձեալ կը բանտարկուին, կրկին կը հեռացուին, ու այսպէս կ'ապրին կեանք մը եթէ կարելի է ապրիլ կոչել այդ կեանքը։ Օրին մէկը քաակ մը գողցուեցաւ։ Հասարակաց վկայութեամբը այդ քաակը պէտք է պահուած ըլլար իմ յոյն բարեկամներուս մէջ։ Աղաչեցի որ տան, և տնա՝ ելիկով կը յանձնէ ինձի քսակը, ու կը դարմանայ թէ ինչու իմ խօսքս իրենց քովը կ'անցնի։ Այո, յոյներ յուսալէր է. երբ սիրէիր զինքը, քեզի բոլորմուէր անձնատուր կ'ըլլայ այդ պայմանով միայն։ Ու պէտք է խոստովանիլ թէ յոյնը սիրուելու համար չատ աւելորդութիւններ ունի։

Բանտէն Գասթամունի։ Այ ասիական կեանքն է որ կը պարզուի իր բոլոր անյայտնութիւնը դէմ։ Մութ, սիրա, հոգի, որոնք ամէնն ալ պիտի տան ջուր ի վար։ Քիչ մը զանազանութիւն կը գտնես անոնց մէջ որ չընկալայ նանանդներէն եկած հաստատուած են հոս։ Ու կ'ապրիս այդ կեանքը, հետզհետէ Թողլով ինչ որ ունիս մայրաքաղաքէն. ու կը դառնաս կէս-չինական, կէս-բարբարոս, կէս-վայրենի։

Օրին մէկը յոյն երիտասարդ մը իրրեւ այցելու ընդունեցայ։ Տարբեր մէկը տեսցոյ յոյներէն, կը խօսակցինք, կը տեսակցինք. քիչ քիչ կը բացուի. ու կը գտնեմ մէկը որ հետաքրքրական է. այնքան ծանօթութիւն ունի մեր գործերու և մեր գործիչներու վրայ որ կը զարմանամ։ Ասիկա քաղաքական մտոն է։ Ուրիշ օր մը ալ սկսաւ խօսիլ զրականութեան վրայ, ու պատմեց ինձի իր ունեցած մէկ վէճը հոգու մը հետ Ա. Զօպանեանի մասին։ Գրաւ գրած էր ա ինձմով չտեսնէ։ գրաւը։

Տարիներով տեսակցեցանք. ամէն օր ոտ դուռս մէջ կը բերէր ինձի սիրելով Աթէնքէն, Պոլսէն, Բարլէն։ Իրենց հին գրողներէն, նոր գրողներէն։ Իր մէջը գտած էի անմեղապատ ոգի մը, հետաքրքիր, չարտնակ մղուած լուսազգոյն բան մը ընելու, բլլայ յոյնի, բլլայ հայու, մանաւանդ հայու, և ասանց հետեւանք ըլլալով Պոլսէն գաբս քչուած էր՝ ա՛լ մարդաքաղաք չմնալու արգելքով։ Մոռնուած էր ամուսնոյդ կեանքի մը իր ունեցած հայասիրութիւնը համար, և տակաւն օր մը օրանց տրաւնդը չտեսնի իրեն։

Իր հետամտելն եաքն էր։ Մանաւանդ ինքն էինք օր մը։ ասպէս նաղէս խօսքեր։ Յոյն բարեկամս յիշատակութիւնը եղաւ։ Մեզմէ մէկը, ասիթէն օգտուելով, պատմեց թէ այդ երիտասարդը չատ ազնիւ գոնուած էր անդ մը բժիշկի մը համար։ Համաւօտ պատմութիւնը սա էր։— Հայ բժշկին դէմ դաս մը կը լսուի(*). իր ոյդ ազգի արհամարհիչներն մէկը ամբաստանագիր մը կը գրէ, պարտութիւն ամբաստանագիր մը, թէ հայ բժիշկը գոմիդէի մը գլուխն է. գազանի ժպտիներ կ'ըլլան։ Եւ որպէս զի հարուածը ուժգնն և վերջնական ըլլայ, դատաւորը կը գիմէ յոյն կերպին՝ ստորագրել տալու։ Նոյն ժամուն վրայ կը հանի այդ յոյն երիտասարդը. և, ստատիկ գոյրացած, ամէն անոսկ յանդիմանութիւնն կ'ընէ կերպին, թէ ինչպէս տմարդիօրէն յանձն կ'առնէ Յունական մատներով այդպիսի գաւադրութեան մը մասնակցիլ։ Ու բարեբախտաբար կը յաջողի լարուած ծուղակը ջրդկըսել։

Պոլիս դարձայ։ Կամարջին վրայ կը տեսնեմ զինքը։ Երկուսնիս վրայ կը սեղմեմ զինքը։ Երկուսնիս չսիրանց ուրախութիւն. իրարու ձեռք կը սեղմենք, կը զրկախառնուինք, ու կը խօսինք անցած գացածի վրայ։

Ուրիշ օր մը Արեւելքի խմբագրատունը եկաւ։ Ցաւ կը յայտնէ մասնաւոր ձեռքով Հայերու և Յոյներու մէջ ծայր տուած ցաւութիւնն և անհարիւր խլրատներու։ Եւ ալ կը ցուցնէ իրեն՝ տեղեկագրելով թէ թէև թերթի մը մէջ բան մը գրուած էր, բայց Հայ Մամուլը միութիւնն յայտարարեց թէ խոչոր սխալ մըն էր և կարծեկից չէ տարը։ Հրամէշտի տանը ինքը կ'ըսէ.

—Մի՛ մոռնաք Աթէնքը։ ՀՐԱՆԴ

(*) Յոյն և Թուրք քաղաքի մը մէջ։

ՀՈԳՎՈՐՏԻՔ

(ԲԱՐԹՈՂԻՄԷՈՍ ԵՒ ՍԻՄՈՆ ՊԷՅ)

Տարի մը կայ, տեղ մը կը նշանակեմ լուսերիներն ուշադրու մասնագիները, որպէս զի օր մը գարձեալ Շերբանան հովուերգը ելլելով, «Հոգոյն Հանդուցեալոց» մը մրմնջեմ այն անդրաշխարհներուն վրայ, որոնք յիշատակ մը թողած, անանկ մեկներ են։ Ու հիմակ երբ այդ Գեսպերոց Մատեանը կը թերթեմ, որուն մէջ Բարթողիմէոս եպիսկոպոս Զամչեանին անունն ալ արձանագրուեցաւ, մտամտալը զլի կ'առնէ, թէ որուն վրայ օրենքը կարդամ, որուն չկարդամ։ Վիճաբանը ո՛վ եղած է, օգտակարը ո՛վ։ Բանական սրակնեան ենք, մինչեւ որտի մը ստորմիքը

(*) Յոյն և Թուրք քաղաքի մը մէջ։

թափանցելու ատենն խորատեն։ «Երիկամնց քնոց գտանեաց»ը ո՞վ է։ Պատմագրան, քնոցատ, ժողովուրդ ամէնքս ալ գացել չենք անդամ ատիթ ունենալու, ներմակը Թուր, Թուխ կարմիր երեւնայ աչքերնուս։ Եղիշէի մեհեանատեղիքնոց մէջ, Փարեզ ալ Միքայէլ փաչան, երբ Վասակին քաղաքականութիւնը պարզելու կը հետամտի, վարանումներ ատատանգի մը ատատորդ Միհրը կը թողու վրայ։ Հիմակ Հայ մարդերը կարծես վերզովիլ կը սկսին, թէ սիրատենչակ քաղաքագէտ ճարտարները, զուցէ ապագին ոնարդար գատատարտանքի զոհ եղած ըլլայ։ Հայար հինգ հարիւր տարի եաքը։

Սեղացի մը, անկեղծ մը ուրեմն, այդ Բարթողիմէոս եպիսկոպոսը, որուն անունը չարտնակ հայ ժողովուրդը խառնեց. սանդ՝ յոյս ու հատատար, ապլոց՝ ան ու սարատ։

Ոչնչութիւն մը։

Աչքը երեսուն տարի Պասարարքիսին ամբոխին վրայ անկած մնաց, առանց երբեք հոն ժամանելու, վասն զի Թրքամոլութիւնը համարեա առչեւը կը կարդէր։

—Համարձակ զոմ մը, ուրեմն, և ոչ թէ փուռանոց մը, պիտի առարկեն իր հատատարիւնները։

Կարծեմ աւելի հիշգ պիտի ըլլայ՝ սրբոյ հայուն զոմ մը ըսել։

Փուռանոցներու տարին մէջ, հանդուսին ու հաչելը իրարմէ մեզի բարեկամութեամբ մը կը դատուին։ Օր մը Նուրեան Էֆէնտին ըսած էր. «Եթէ հանդուած ըլլայ որ Յեկատերոնութիւնը օգուտ մը ունի, միթէ յեղափոխական գործը սատանէ ելեալն մը կը ձգէ։ Ե՛ս կ'անդնեի յեղափոխականներուն գլուխը»։ Ու, անցեալաբար ըսենք, թէ հաչուին մէջ պիտի ըլլայուն տարարդանչ տարեդարձ. չատ անգամ։

Միայն ըլլալու տարակոյսը, Բարթողիմէոս եպիսկոպոսին ալ միտքը քիչ մը պղտորեց 1894ին։ Ժողովրդական չարժումին համար կէսարան մը գոնանակութիւն կը յայտնէր, այս տարիքը զրգռին։

—Սանակ բաներ ըլլալու են օր, կ'ըսէր, ես ալ —Պասարի՛ գրը— կարենամ նորին Վենետիկեան պարտատի և հնարիներ ինդրել, ժողովուրդս հանդարտեցնելու համար։ Զան ձան հանող չըլլայ նէ, ինչ ըսեմ, ինչ ուզեմ։

Բայց, տակէ առաջ ալ պատմած էր —երբ հովը չէր փոխուած— թէ երբարդին պալատը կրթելով, հայ ազգին երեսատանդիսութիւնը յաստ կայսերական գանոյցը դրած էր, Համիտիյէ քիւրա հնձկազանդերուն կազմութիւնը համար։

Այս չարգարքիանքը, կը սարքնի — չգիտցողներուն— ինչ ըլլալը «այն հնաատա՛ս, թոնե՛մ, չրջանայեա՛ց քաղաքականութիւնն», որուն կն հեղինակաւորներկայացուցիչը Բարթողիմէոս եպիսկոպոսը հանչակաւոր։ Քեզի մանրամասն վիրատրող քիւրտին ցնծածան ազազակն. «Ձեռքդ դալար, էֆէնտիս, դարձած տեղդ վա՛ղդ կը բաւնի։» Զարմուած տեղը՝ հայ ժողովրդին արուն — կարմիր գլուխը։

Ժողովուրդ։ Բայց, ո՛վ էր ան. Բարթողիմէոս և ընկերութիւն անոր անունը լսած ունէին. գոնէ 1890էն առաջ։

Օր մը ժողովի մը մէջ, ազգային իրաւունքներու վերաբերեալ կարեւոր խնդրի մը վրայ վիճաբանութիւն տեղի կ'ունենար։ Հայրիկ կը հարցնէ Մազատ Սիմոն պէյին.

—Ժողովուրդին ինչ պիտի բան։ Սիմոն պէկ։

—Ե՛ս, ժողովուրդն ալ քանկին մարդ կը...,— Սիմո՛ն պէկ։

Ու երբ 1894 մարտ 10ին, ժողովրդին Հնչակ-վեցհարիւրամեայի, Մարգարոսեան Ճեռքերուն մէջ, Խափարթ-խանի ասանդարտներուն վրայ փայլատակեց, փայլատակեց և Սիմոն պէյին միջոցաբեր մէջ —գլուխներուն բոլորին— «Սիմոն պէ՛կ, Սիմոն պէ՛կ, ժողովուրդն ալ քա մարդ...կը» Հայրիկեան ազգարարութիւնը։ Կարծեմ թէ։

Ու Սիմոն պէյ, Բարթողիմէոսին գոնանիզն էր, խորհրդակցին էր, խելացուն էր։

Քաղաքական երկու գովազանքը ուսերին մեր վրայ թօթափելով, չուզեցին բանի տեղ դնել հայ ժողովրդը, երբ 1887ին Պասարարքական ընտրութեան թեկնածու բացուեցաւ։ Թրքական նամակները կը բաւէր լիուլի։ «Բայց Պասարարք թէ Շէյխ-իլ-իսլամ պիտի ընտրենք, կը հարցնէի ֆիրմանէրամ Բարթողիմէոս մը, որ աչքերնուս կը չոչոգացնէր թիւրք մամուլին գովաբանութիւնները Բարթողիմէոս եպիսկոպոսին համար։

Ու չաս չանցած, անգամներուն ուրբաթի իրիկուն մը 1895ին, Մայր-Եկեղեցիին դուրս կ'ելլէինք, Պասարարքական ընտրութեան առաջին գործողութիւնը —կենսաբանականը— Ազգային ժողովին մէջ կատարելի ելաւոյ։ Բարթողիմէոսը գիտակցաբար նեսաց էինք քաւաստին առջեւ։ Իր խնչանները —երկուսն յանխարտանդները— հիմակ գլուխին կանգ, գիտիզին, «սա ինչ էր քի եղաւ»ի ապշութեամբ կը քաշկռտուէին քան թէ կը քարկէին։ Եղիշոտութիւնը, տարամարդութիւնը, մտաբարանութիւնը կը ներկայացնէին անոնք։ Սուտիան փաշա, Սիմոն պէյ, Նուբեան Էֆէնտի, Նորատունկեանները, Ավանեան, Ռէմիէոս Պէրպէրեան, Գոգան Թորգոմեան, Աստխա Սարգիսեան, ուրիշներ և ուրիշներ։ Դեռ առջի օրը Սիմոն պէյ յայտարարած էր Հայ Գեռ մը։ «Ինչ, սա խլէզնի՝ ը պիտի յաղթեն մեզի։» Ու մենք «Խլէզներս» հեգնոտպան ծիծաղով իրենց երեսը կը նայէինք։ Վերը Պասարարքարանին սրահը դացինք։ Հոն եկաւ Սիմոն պէյ, «սրտին դանակ զարնես արուն չելլար»ի դէմքով։ Ան տեղն էր ներկայ վարդապետ Արսլանեան, «մնոն»։ Կրօնական ժողովին մէջ, որ դիս դատապարտու խօսքիր եղած էին, վասն զի «Բարդոզ մեզաց» անուաներ էի Բարթողիմէոս եպիսկոպոսը, Արսլանեան վարդապետ «Հ՛յ ալ ձեռք կուտան անոր ընծանելը,— Բարթողիմէոսենը— ամէնքս» պատասխան ու գործը վերջացուցած էր։ Գէպերն ու փաստերը քիչ մը գիտելու տրամութիւնը ներելի էր վարել, յետ այնքան սատանելի պատասխանչութիւնոց։

—Հէ՛, հէ՛, Հայր սուրբ, քսի բարձրանայն, սա բոլոր իրենց էֆէնտիներովը, պէյերովը, փաշաներովը, հարուստներովը, ուսումնականներովը, թիւրք ու Ֆրանսերէն լրագիրներովը այս արդիւնքին պիտի հասնէին. իսկ մենք որ բան մը չունինք։

Սիմոն պէյ, որ լսած էր —և լսել տալու վրիժառութեամբ խօսած էր— անդիէն քաղաքիս եկաւ ու բարկացաւ ինձի նայելով. «Էյ քանի որ ո՛չ էֆէնտի ունիք, ո՛չ պէյ ունիք, ո՛չ փաշա ունիք, ո՛չ հարուստ ունիք, ո՛չ լրագիր ունիք, ինչ ունիք քի մէջ էք ինկիր», հարցուց։

—Ժողովուրդ, պատասխանեցի։

Լռեց, անդին գնաց. ու Արսլանեան վարդապետս սկսաւ խնդալ։

«Մովէն չվախցողը՝ Առաւծմէ ալ չի վախնար» բանը մենք ալ, վասն զի «Ժողովուրդն ովկիանոսն է։» Մերինը թո՛ղ վանայ լեռը բլլայ հոգ չէ. սոսը ալ փոթորիկները կը բանեն։

(Շիրազ) ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ՏԱՂ ՎԵՐԱԿԵՆԴԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ո՛վ իմ հրաշագեղ անոյշ հայրենիք,
Ո՞հ կամ չլլայիր սպանած գեղեցիկ,
Կամ առնի հեզոր բլլայիր գոնէ
Որ քեզ հետամուտք վախնային քիմէ։

Անանք որ բլբեզ գեղել կ'ուզէին
Նոխ հոգ խառնաւալ բլբեզ պատեցին,
Ու եղրայք եղբօր դէմ պիտեալ իմ մեռն
Դիակաց ի չեզոն իշխան կանդնեցան։

Ա՜խ թափուած արիւնք, ա՜խ անմեղ արիւնք,
Չեր ձայնն է որ արդ մնաց մեծամենդ
Եւ անդադար մրրկի նման պատրաստելով
Ամիարիւանեան կը քանդէ գմոցով։

Ո՛վ գրիչ, ձեռքիս մէջ կոչեալ գանակիր
Եւ արիւնոտորդաց գլխուն թշնամիր։
Ա՛յ բառ ես լալանք, ոչ բառ ես գրկանք
Այ քեզի անմոգ փայլի տրոյակ։

Արմ՚ոցիր տարած բժժանոք թմբած,
Բաշերդ թափուէ, փախչին հրաք վառաց
Մոգերցա առա ապրն ապատաթեան
Հիմա գու խնդա՝ և վառաչուերք լան։

Մինչեւ ցարդ ամէն քա գանձերդ և ընչք
Սատարաց էին սեփական վայելք,
Եւ քու զաւակդ ունէիր միայն
Հաղիւ ոտ մը հող իրենց գերեզման։

Արդ գիշերասէր հրատակ փախչին թող,
Ինչպէս քու արիւնդ երբ կը ծագի շող։
Բայց վիհանձն եղիր, սաթ ձեռ հետ՝...
Քաւ երդանկութիւնդ անոնց պատիժ է։

Ապէ, գերի և գերեկ սիրա և սիրա խառնած,
Երդնունք մեր արդուց առջեւ և նախնեաց
Թէ մեր բարեկամք և ասոնք ամէն
Ընդմեզ միասին մէջտ պիտի գտնեն։

Այ ազատ երկրի որդիք ենք ազատ,
Անբաժան ապրինք եղբարք հարազատ։

ԳՈՎՍԱՓ ԹԷՐԶԵԱՆ

ԾՐԱԳԻՐ
Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
(ՈՐՈՇՈՒԱԾ 1907Ի ՔՕՆԿՐԷԻՆ ՄԷՋ)

ՆԻԱԶԱԳՈՅՆ ՊԱՇԱՆՁՆԵՐ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, իրրեւ յեղափոխական և ասպիսիտական կազմակերպութիւն, ձգտում է պաշտպանել հայ աշխատաւոր մասսաների բովանդակ շահերը, թէ՛ ամենասկան-դասակարգային, թէ՛ մարդկային-քաղաքական և թէ՛ ազգային-կուլտուրական, նպատակ ունենալով ժողովրդի ձեռքը տալ կառավարութեան գենը և այժմեան միապետական ու կալուածատիրական կարգերը փոխարինել լայն

"ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՐԱՖՖԻ

ՍԱՄՈՒԷԼ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊ (6)

Ե.

ՄԱՅՐ ԵՒ ՈՐԴԻ

Մայրը ոչինչ չը պատասխանեց և, նկատելով, որ այդ խօսակցութիւնը անախորժ կերպարանք է ստանում, խօսքը փոխեց.

—Դիտե՛ս, Սամուէլ, քեզ ինչո՛ւ համար կանչեցի։

—Ես ոչինչ չը գիտեմ...

—Հօրիդդ նամակ ստացայ, կանչեցի, որ յայտնեմ քեզ։

—Նամա՞կ ստացար, — բացականչեց Սամուէլը, — այդ ուրախալի՞... է, չա՞ տ ուրախալի... Ե՞րբ ստացար։

—Այս գիշեր։ Սուրհանդակ եկաւ։

Տիկինը ցած իջաւ դահլիճի վրայից, հագաւ կապուտագոյն մանչիները, որ դրած էին գահլիճի սուջեւ, անցաւ դահլիճի միջով և մտաւ ցաւ սրահներից մէկին, վեր բարձրացրեց մուտքեայ վարագոյրը։ Այդ ժամանակ միայն, երբ նա երեսը չուռ տուեց, Սամուէլը ուշադրութիւն դարձրեց մոր ծամքաքի վրայ որի միւս զարդարանքների թեւում նկատեց բորենու ճիրանից չխնայած մի յաւութք, որ բռնուած էր արծաթի կոնքի մէջ։

Տիկինը վերադարձաւ, ձեռքում բերելով մագաղաթի մի գալարուած փաթոթ, որ կապած էր մետաքսեայ, գունդգոյն նաբուտով։ Նա տուեց մագաղաթը որդուն ասելով.

—Հօրդ նամակն է։

Սամուէլը ուրախութեամբ բացարեց մագաղաթի փաթոթը և, նայելով նրա վրայ, ասաց.

—Դա պարսկերէնն է գրուած...

Մայրը կիսախրատական և կիսայանդիմանական եղանակով նկատեց նրան.

—Ա՛յ, քեզ որ միշտ ասում էի, որդի, սովորի՛ր այդ լեզուն, դու ինձ ականջ չէիր դնում, ինչդ ու միտքդ տուել էիր այն անիծուած յունարէնին և ասորերէնին։ Հիմա տեսնում ես, հօրդ նամակն էլ չես կարողանում կարդալ։ Դու մինչեւ անգամ աչքասում էիր՝ քո փոքր եղբօրը Վանանին ևս դժբախտացնել, որդեւում էիր նրան պարսկերէն սովորել։ Բայց նա այժմ ոչ միայն վարժ խօսում է, այլեւ գրում է։

Մօր յանդիմանութիւնը ստատիկ վրդովեցրեց Սամուէլին, բայց նա, զսպելով իրան, ասաց.

—Դու, ի հարկէ, կարդացած կը լինես, պատմի՛ր, ինչ է գրում հայրս։

Տիկինը պատմեց այն, ինչ որ արդէն գիտէր Սամուէլը, թէ Շապուհ արքան չնորհել է իր սմանութեան հայոց ազատութիւնը, իսկ իր եղբօրը, Մերուժանին, խոստացել է հայոց թագաւորութիւնը, և իր քոյր Որեղդուխտին տրքան կնութիւն է տուել Մերուժանին։ Եւ այժմ թէ Մերուժանը և թէ իր տանը սենը ճանապարհի վրայ են, պարսից զօրքերով գալիս են, մեկը հայոց թագաւոր դառնալու համար, միւսը՝ հայոց սպարապետ։

Այդ պատմութեան բոլոր ժամանակ սիկնաղ գեմքը փայլում էր անասելի ուրախութեամբ, իսկ Սամուէլը խորին վրդովմունքով լսում էր նրան, աւելի և աւելի սիրտ դալարելով իր ձեռքում մագաղաթի թերթը, որ բերել էր ազատագրողները։ Բայց Սամուէլը նոխատարատուտում էր այդ բոլոր դատն և ամօթալի եղելութիւնները լսելու, որոնց մէջն էր սեանում իւր հայրենիքի կործանումը։

Տիկինը իւր ասացած տեղեկութիւնների մի մասը միայն պատմեց, և նամակի մէջ այնքանը միայն գրուած պէտք էր լինէր։ Բայց նա թագցրեց Սամուէլից, թէ նրա հայրը և Մերուժանը ուրացել են քրիստոնէութիւնը, ընդունել են պարսից կրօնը և խոստացել են Շապուհին հնազանդել և Հայաստանում, և այդ մասքով բերում են իրանց հետ մոգերի ոհագին բազմութիւն, որ եկեղեցիների փոխարէն տաճարներ հիմնեն, և ամէն տեղ բացասանն պարսից զորքեր, նոխատարների և ազնուականների թէ ազատերին և թէ աղքատներին պարսկական ոգւով և պարսկական կրօնի հրահանգներով կրթութիւն տալու համար։ Նա ծածկեց Սամուէլից և նրա հօրեղբօր, Վասակի, չարաչար մահը Շապուհից,—ծածկեց և Արշակ թագաւորի աքսորելը Անյուշ բերդում։ Այդ բոլորը, ի հարկէ, դիտէր տիկինը,— այդ բոլորը, անտարակոյս, բերանացի հաղորդած կը լինէր նրան նամակը բերող սուրհանդակը։

Տիկինը նկատեց այն վատ տպաւորութիւնը, որ իւր պատմութիւնը գործեց որդու վրայ, բայց իրան չը դիտմամբ ձեւացնելով, գրկեց որդուն և, սեղմելով իւր կրծքի վրայ, ասաց.

—Դու այժմ կարող ես չնորհաւորել ինձ, սիրելի Սամուէլ,—եղբայրս՝ հայոց թագաւոր, իսկ քո հայրը՝ հայոց սպարապետ...

Սամուէլի դրութիւնը անտանելի էր։ Նա կամ բացարձակ կերպով պէտք է յայտնէր իւր զզուանքը հօր և Մերուժանի վարմունքի դէմ, պատմելով բոլորը, ինչ որ ինքը գիտէր նրանց դաւաճանութիւնների մասին, և կամ պէտք է լռէր, որ մի գաւակ իւր անզգուշութեամբ գործը փչացնէր, և իւր արդէն խորշած, վհատած նպատակները միայն անկատար։ Բայց լռել չէր կարող նա, պէտք էր մի բան պատասխանել։ Այդպիսի դժուարին բոպէներում նրան օգնութիւն էր հասնում իւր սովորական թերահաւատութիւնը մի կողմից, և իւր կիսաս հեգնութիւնը, միւս կողմից։

— Այդպէս չաս ուրախանալ, դեռ վաղ է, սիրելի մայր,— ծիծաղելով պատասխանեց նա, դուրս պրծնելով մոր գրկից։

— Ինչո՞ւ,— հարցրեց մայրը և նրա ձայնը դողաց արտի յուզմունքից։

— Դեռ հայոց թագաւորը կենդանի է...

Տիկինը չը կարողացաւ իրան զսպել, յայտնեց այն, ինչ որ ծածկել էր աշխատում.

— Հայոց թագաւորը աքսորուած է Անյուշ բերդում, որտեղից մարդիկ այլ եւս չեն վերադառնում։

— Այդ ես գիտեմ, որ այնտեղից մարդիկ այլեւս չեն վերադառնում, բայց հայոց թագաւորը կ. Պոլսումն է, քրիստոնեայ կայսրի մօտ...

— Նրան ով կը բերէ և իւր հօր դէմը կը նստեցնէ։

— Յունաց զօրքերը և հայոց նախարարները...

— Մինչեւ նրանց գալը, հայոց հերկիրը գրաւուած կը լինի պարսից զօրքերով, իսկ իմ եղբայրը՝—թագաւոր։

— Յաղթութիւն եմ ցանկանում...

— Դու չես հասանում, Սամուէլ, բայց չուտով կը տեսնես, որ այդ բոլորը կը կատարուի,—ասաց մայրը, աչքաւոր լցնելով հանդերձ արգանդս։—Դու ասում ես, որ հայոց թագաւորը կայսրի մօտ է, յունաց զօրքերով կը գայ և իւր հօր դէմը կը ժառանգէ։ Բայց գիտե՞ս, ո՛վ է յունաց այժմեան կայսրը։ — Հայերի թշնամի Վաղէսը։ Նա արդէն հայոց քահանայապետ Ներսէսին, որ դնուցել էր Կ. Պոլիս կայսրից օգնութիւն խնդրելու, ոչ միայն մերժել է իւր երեսից, այլ աքսորել է Միջերկրականի Պատմա կղզումը։ Այդ դու գիտե՞ս։

— Առաջին անգամն եմ լսում...

Բայց նա գլուխը հարածաւէր Վաղէսի անիրաւ վարմունքը Ներսէս Մեծի հետ։ Նա ամենայն ուշադրութեամբ հետեւում էր բոլոր ազէաստոր անցքերին, որ այդ ժամանակ կատարվում էին իւր հայրենիքի վերաբերութեամբ։ Եւ նրա դէպքերն սիրաց բարձրագիտ վերջերով խոցուած էր կատարող չարիքներից։

Նա մտածեց կշռանքով մոր հանգիստութիւնը դէպի Վաղէսի վարմունքը։ Նա մտածեց յայտնել իւր խորին ատելութիւնը դէպի իւր հօր և Մերուժանի գործողութիւնները, բացատրելով, թէ որպիսի ազգակործան հետեւանքներ կարող էին ունենալ նրանց ձեռնարկութիւնները և, վերջապէս, նա մտածեց, խոստովանուել մոր առջեւ, թէ ինքը, որքան կարող է, ամէն հնարներ գործ կը դնել ոչնչացնելու հօր դաւաճանութիւնները։ Բայց նա գիտէր իւր մօր անասնական փառասիրութիւնը։ Նա ցանկանում էր հայոց սպարապետի տիտղոս լինել և հայոց թագաւորի քոյր։ Սոնին մի ապացոյց այդ մոլեգին ցանկութեան առջեւ կը կորցնէր իւր ազդեցութիւնը։

Խոհեմութիւնը փակեաց դրեց նրա լեզուին։

(Շարունակելի)

1) **ՓՈՍՏԱ-ԶԻՆՎՈՐՆԵՐ.** Ֆրանսիայի Ռազմական նախարարությունը, հիմնվելով Ալժիրի Ֆրանսիայի Ռազմական նախարարության տեղեկությունների վրա, հրապարակեց հետևյալ հաղորդումը Ֆրանսիայի Ռազմական նախարարության մասին. Ֆրանսիայի Ռազմական նախարարությունը հրամայեց Ալժիրի Ֆրանսիայի Ռազմական նախարարությանը հետևյալ հրամանները տալ Ֆրանսիայի զորքերի հրամանատարությանը Մարոկոյում գտնվող զորքերի համար.

1) Հանձնել Ֆրանսիայի Ռազմական նախարարությանը Ֆրանսիայի զորքերի հրամանատարությանը Մարոկոյում գտնվող զորքերի համար հրամանները տալ

թեան մը վրայ։ Ադրիանապոլսական հեբրերը յստակն կանգնած Մարսէլեան երգեցին։ Թուրք և Պուլկար սպաները գիրար համբուրեցին։ Հեբրերը երեկչարթի օրը մեկնեցան Ժողովուրդին ցնծագին ծափահարութեանց և «Կեցցէ»ներու մէջ։

ՊԷՅՈՒՆ. — Գերմանէ առ Քեօլնիշէ Զայթունկ քաղաքագրուած հեռագիր մը Պուլկարիոյ դիւանագիտական գործակատարին Կ. Պոլսէ մեկնելուն վրայ իսկելով կատարելապէս իրաւունք կուտայ Թուրքերուն, ոչ մինք Պուլկարիան տէրութիւն մը չեն նրկատեր և հետեւապէս Պուլկարիոյ ներկայացուցչին ալ դեսպանի իրաւունք չեն տար։ Քանի որ Թուրք կառավարութիւնը այս պահուս մէջտեղ կը դնէ Պուլկարիոյ դիւանագիտական հաւասար իրաւունքի տէր ըլլալու կամ չըլլալու խնդիրը, ասիկա կը ցուցնէ թէ Թուրքիա խնդինքը պէտք եղածին չափ զօրաւոր կը զգայ, անկէ հետեւելիք դիպուածութիւնները իր ձեռքով և ի նպաստ իրեն կարգադրելու։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԳՐԻԳՈՐ Տ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ (ՄՈՒՐԱՑԱՆ)

Ինչպէս ծանօթացնք մեր երէկի թիւով, արեւելեան հայ գրականութիւնը քառասուն կարեւոր կորուստ մը կրած է Մուրացանի մահով։

Ծնած էր Շուշիի մէջ (Ղարաբաղի մայրաքաղաքը) և ընդունած էր տարրական դասախարակութիւն մը։ Դպրեւորապէս աշխատակցած է Մեղուի և Նոր-Դարի, վէպերով և վէպիկներով, որոնք գրական մեծ արժէք մը չունին յղացումի և ձեւի տեսակէտով։

Մուրացանի յաջողայն արտադրութիւնը, այն որ գինքը տարաբ բաղնցուց կովկասի գրական հայ վաստակաւորներու շարքին մէջ, թատերախաղ մըն է, Ռուզան, 80սակ թատերգին լոյս տեսած և ներկայացուած։ Այդ յիշատակելի թատերգին էր որ Կովկասի հոգեկան զարթնումի և վերկենդանութեան արգաւանդ եւուզեւ մը կ'ապրէր. մեծ զէմքեր, Գրիգոր Արծրունի, Բաֆֆի, Պատկանեան, Գուշանց և ուրիշներ հուժկու գրոհով մը թմրութեան և անգիտակցութեան թանձր աղէմուտքը կը փարատէին Կովկասի և ուստական Հայաստանի տարերէն և հովիտներէն։ Թատրոնը՝ Ադամանդի հոգը չունէին և մոգիատրային չարժումին տակ անմասիրաբար գործ մը կը ստանար։ Առաջին ժամանակի մէն էր որ երեւան կուգար Ռուզան։

Ռուզան քաղուած է Ղարաբաղի հայ մեկիներու կեանքէն։ Մեկիին մը աղջիկն է ինքը, որ իր հօրը և հայրենիքին փրկութիւնը համար կը զոհէ իր կուսութիւնը, հաւանելով անմասնաւոր ըլլալ թուրք մեկիին մը, որ պաշարած էր իր հօրենական ամրոցը և որ սպառնացած էր ամէն բան քարուքանդ ընել՝ եթէ իր դիրքը չի յանձնուէր մանկամարդ և գեղանի հայ իշխանուհին։ Թուրքն անձնատուր կ'ըլլայ և հայրենիքը կը փրկուի վերջնաս վտանգէ մը։

Ադամեան և Հրաչեայ ներկայացուցին Ռուզան, որ երկար տարի Կովկասեան հայ թատերական ոգէշնչութեան մէջ ամենակարեւոր տեղ մը գրաւեց, հետզհետէ ներկայացուելով բնական լաւագոյն ուժերուն միջոցաւ։ Իրաւ է որ մէկ քանի տարի առաջ՝ քննադատուեցաւ Ռուզանի թէզը, սա տեսակէտով որ հայ ազնուական օրիորդը տէրի մեծ առաքինութեան մը օրինակը պիտի հանդիսանար՝ անձնատուր չըլլալով վայրագ այլազգիին և անոնցմէ մեռելով հայ կնոջ ատանդական անսասի բարոյականին վրայ։ Հիմակ այլ եւս իր այժմէութիւնը կորսնցուցած է Մուրացանի այս թատերախաղը, որ սակայն կը չարտոնակ մեծ ուժգին և յանդուգն ղղացում մը։

Իրեւ հասարակական գործիչ, Մուրացան դնուած է ծայրայեղ պատանդականներու շարքերուն մէջ և ո և է կարկառուն դեր չէ կատարած Կովկասի հայկական կեանքին մէջ։ Քանի մը տարի առաջ իր գործերը առանձին հատորով լոյս տեսան։

Տիւր ճակատագիրը, որ վիճակուած է կովկասեայ թէ թրքահայ գրչեթէ բոլոր գրական աշխատաւորներուն, բաժինը եղաւ նաեւ խեղճ Մուրացանին։ Իր ապրուստը ճարելու համար՝ տոիպուած էր վաճառականական գրագրի չուկայիկ և տարիկ գործովը զբաղիլ։ Եւ գեռ քանի մը ամիս առաջ Մշակ կը ծանուցանէր Ռուզանի հեղինակին նիւթական և փիլիսոփայական դժբախտ կացութիւնը։ Մահուամբը այն վաճառականին որուն քով տարիներով դատած էր հէգ թատերագիրը, բոլորովին իսկզբ ու թշուառ կացութեան մը մատնուելու ենթակայ մեր գրագէտը։ Ամենայն դէպս, ինչպէս ասեցինք, Ռուզան մեր գրականութեան մեծ ներդրում մը կազմեց։

Ուրիշ գրական գործեր ալ ունի Մուրացան։ Ամենէն աւելի ուրախալի է անոնց հրատարակութիւնը։ Ինչպէս ասեցինք, Մուրացան մեր գրականութեան մեծ ներդրում մը կազմեց։ Ինչպէս ասեցինք, Մուրացան մեր գրականութեան մեծ ներդրում մը կազմեց։

ԵՐԿՈՒ ՈՐԲ ՈՐԴԵԳՐՈՒԱԾ

Երկու օր առաջ Պարկուզի Հայ մը, Մարք Շիպշիոլու, Եէսոիգուլէի արքեպիսկոպոսը կ'երթայ։ Բարի Հայը, անզաւակ մնացած, յանկարծ եկեր է որդեգիր մը առնելու Որբանոցէն։

Հոն կը պարզէ իր դիտաւորութիւնը՝ մանրամասնելով իր որդեգրութեան բոլոր պայմանները։ Տեսչութեան հրամանատարը կը ներկայացնէն որբ պատանեակ մը, Գառնիկ Զամուրեան, 14—15 տարեկան։ Ինչպէս կ'երեւի, որբը չա՛տ հաճելի կ'ըլլայ ինդրամատոյցին՝ իր ունեցած քաղաքավար, պարկեշտ ձեւերովն ու բոլոր արտաքինովը։ Զմռնեան ըսել թէ Տեսչութենէ տրուած սկզբնական տեղեկութեան համեմատ, պատանին ոչ օր ունի, ո՛չ ծնող, ա՛չ եղբայր, վերջապէս ո՛չ մէկը։

Պատանին հաւանութիւնը տալէ առաջ, համաձայնութիւն կ'ըլլայ տեսչութեան ու ինդրարկուին մէջտեղ։ ու երբ, իր ունեցածը չուտեցածը ծրարած, պիտի մեկնին, որբը կը ինդրէ, վերջին անգամ ըլլալով, տեսնել իր քուրիկը՝ Աղատնին։ Դուռնին առեւ կեցած է ան. գաղտնի, սրտաթունդ կը դիտէ ինչ որ կ'անցնի իր եղբօրը հետ։ Ատենը կը փոխանակուին իրարու և արտաշարժ տեսարան մը կը պարզուի որբերու յարկին տակ։ Ամենէն ալ որ հոն ականատես են, արտասուելու չափ կը փղձկին։ Տեսչութիւնը սիրած է իր տեսած տեղեկութեանցը մէջ, ու մինչ ամէնքը լրիկ արցունքին կը արբեն, Պարկուզցի Հայը իր ուժերը ամփոփելով, կ'ըսէ.

— Տուէ՛ք ինծի. մանչուս հետ աղջիկ մըն ալ ունենամ, ինդրելով որ այդ պայմանաւ կատարուին պաշտօնական գործողութիւնները։

Այս իրիկուն կը մեկնի Պարկուզցի Հայը, — այդ բարի Հայը, հետը ունենալով երկու որբերը, քոյր մը ու եղբայր մը, որոնց տուած է զանգի բոլոր իրաւունքները իրրեւ հարազատ ժառանգորդներու՝ իր բոլոր հարստութիւնը, ըլլա՛յ դրամ, ըլլա՛յ ապրանք, ըլլա՛յ կալուած, ըլլա՛յ ստացուածք։

Կը ծանուցանեմ այդ բարութիւնը, — տառաքինութիւնը հոն ու բարի Հոյներու, որոնց նշխարաւոր մնացորդները տակաւին տեղ տեղ այսպէս մէջտեղը կ'ելլեն յանկարծ։

ՀՐԱՆԴ.

ՕՍՄ. ԽՈՐՇՐԴԱՐԱՆԸ ԵՒ ՀԱՅ ԵՐԵՍԷՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒ ՔԱՆՏԻՏԱՆ

Օսմանեան Երեսփոխանական և Մերկոյսի ժողովներուն համար Հայոց կողմէ ընտրուելիք անդամներու մասին խորհրդակցելու ուրիշ կարեւոր ինդիրներու վրայ կարծիքներու փոխանակութիւն ընելու համար, հրաւիրագիր զրկուած էր ծանօթ ազգայիններու, որոնք երէկ Պոլիս Դարբզնցիներու խանի զէմ Ատուռեան խան՝ թիւ 5 դրասենեակին մէջ ժամը 6ին գումարուեցան։ Նախ դիտուի ընտրութեան ձեռնարկուեցաւ և Ստեփան էֆ. Գարաեան, իբրեւ ներկաներուն ներէցը՝ ատենապետ ընտրուեցաւ, իսկ Հրանտ էֆ. Ատատրոյ՝ ատենադպիր։ Դրիգոր էֆ. Զօհրապ խօսեցաւ ընտրական ինդիրներու վրայ և թէ ու զէմ կարծիքներու փոխանակութիւններէ յետոյ, որոշուեցաւ անմիջապէս ընտրել Պոլսոյ Օսմ. Խորհրդարանի հայ երեսփոխան-քանտիտատները։ Բուէարկութիւնն կատարուելով 43 քուէարկողներէն 40ը իրենց քուէները կեդրոնացուցին Դրիգոր էֆ. Զօհրապի վրայ, իսկ Պետրոս էֆ. Հալաճեան ստացաւ 22 քուէ։

Նամատակս ներկաներուն հաւանութեանը ենթարկուեցաւ Դաւառ. Երեսփոխաններու ցանկի մը, որ կանխապէս պատրաստուած էր և որ ձեռամբարձ քուէով ընտրուեցաւ։

Որոշուեցաւ յաջորդ նիստը գումարել երկուշաբթի օր դարձեալ նոյն ժողովատեղիին մէջ, միւնոյն ժամուն։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ ՍԻՆԱՍ ՉԵՐԱԶԻ

Աւելի որ Տեսր Մինաս Զերազ, այդ հայրենասէր ազգային գործիչը չը կրցաւ իր աչքով տեսնել ու վայելել այն ժողովրդական ցոյցը որ տեղի ունեցաւ առջի օր։ Բազմաթիւ չոգենաւերու մեծ թափօր մը, իր մէջ ունենալով երկսեռ մեծ բազմութիւն մը և պաշտօնական մարմիններու ներկայացուցիչներ, ժամը վեցին միջոցները կամուրջի նուռամատոյցներէն և քարափէն մեկնեցաւ զնմանորդելու համար Տեսր Մինաս Զերազը՝ որ Եւրոպայի մէջ երկար տարիներ սարաբուած՝ Հայ ժողովրդեան դատին համար իր ծառայութիւններովը օգտակար եղած է։

Այս ամենուն մէջ աչքի կը զարնէր Ակնեցի ազգայիներու 60 թիւ չոգենաւը որ զարդարուած էր Օսմանեան դրօշներով և «Կեցցէ՛ Մեծ հայրենասէրն Մինաս Զերազ» վերտառութիւններով։ Լիքն էր Ակնեցի ազգայիներու այդ չոգենաւը՝ մեծամասնութեամբ երեսեւ ակնցիներէ։ Չոգենաւին մէջ էին, պատերազմական նախարարութեան զինուորական երաժշտախումբը, որ ընդհատարար դեղեցիկ կտորներ կը նուագէր այնքան յաջողութեամբ։ Ներկայ էր նաեւ կեդրոնականի երգիչ խումբը, որ «Մայր Աթաքսի», «Մեծեռնակ», «Արիք Հայկազունք» և ուրիշ հայրենասիրական երգերով կը թնդացնէր օդը՝ բաց ծովուն վրայ և ազատ երկինքին տակ։

Խաղաղութեան երկու սեռէ բազմութիւն ազգայիններ յանկարծ «Գիտոմանիկոս» չոգենաւակով ընդ առաջ գացած էին իրենց գեղեցիկին Տեսր Մինաս Զերազի։ Շոգենաւին մէջ Գալիթեան Որբանոցի սանուհիներն ու ժողովուրդը ազգային երգեր կ'երգէին նուագով։

Բոլոր չոգենաւերը խանդավառ ցոյցերով և ամբողջովին զրօշազարդուած մեկնեցան դէպի Այտիէֆքանոյի բացերը։

Դիմաւորելու գացած չոգենաւերն էին Խնագիւղցիներու պատգամաւորութեան չոգենաւակը՝ Քէսարանիլինս, Բերայի հայ համակիրներու Շիրքիթի 56 թիւ չոգենաւը՝ վարձուած նախաձեռնութեամբ Բերայի Վարժարանները անօրէն Գրիգոր էֆ. Մարգարեանի, Բերայի հայ երիտասարդութիւն՝ Էլենի չոգենաւը և հայ Ոսկերիչներու 49 թիւը։ Նոյնպէս չքեղազարդ զարդարուած ըլլալով հանդերձ իր մէջ ունէր զինուորական նուագածուներու բնտիր խումբ մը։

Ակնեցի ազգայիններու չոգենաւին մէջ կը գտնուէին Իզմիրլեան Սրբազանի կողմէ Տ. Տրդատ քհն. Գոյանեան, և Տ. Գէորգ Ծ. Վրդ. Ապտնեան ու Տ. Արսէն Վրդ. Գէորգեան։ Օսմ. Բանիդէին կողմէ ներկայացուցիչներ, Հնչակեան կուսակցութեան կողմէ Պ. Հմայեակ Արամեանց և ուրիշ ընկերներ, Տօքթ. Սիւնի և Տիկինը, ինչպէս նաեւ Թիւթեւրու արտոնատէրներ և խմբագիրներ։ Երբ չոգենաւը Մարաց Պանտիի առջեւ հասաւ, հոն քիչ մը կեցաւ և վերնաբրիկն վրայ Տ. Գէորգ Ծ. Վ.-ի նախագահութեամբ և ի ներկայութեան Օսմ. Բանիդէի անդամներուն և Ժողովուրդին հանդիսաւոր հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ, Ապտուլհեան դատին համար զոհուող և ծուերուն իսրերը հանգչող Թուրք և հայ նահատակներուն հոգւոյն համար։ Յետոյ Կարգադիր Մատենագրին կողմէ, որ այնքան կենցաղագիտորէն կը հակէր ներկաներուն հանդատութեան վրայ, պաշտօնական մարմիններու, ինչպէս Մանալի ներկայացուցիչներու, կուսակցութիւններու ներկայացուցիչներուն սեղան տրուեցաւ։ Ներկաներուն կողմէ բաժակաճառեր արտասանուեցան։ Յետոյ բանախօսութիւններ ըրին Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Ապտնեան, Տիար Հմայեակ Արամեանց, Պ. Հրանտ Թորոսեան, Պ. Յարութիւն Տիրատուրեան և ուրիշներ։ Իսկ Օսմ. Բանիդէին կողմէ Ակնեցի բժշկական ուսանող մը հայրենասիրական երգեցիկ ճառ մը արտասանեց, զոր կը հրատարակենք ստորեւ։ Ժամը զիշերուան 11½ էր երբ գիմաւորող չոգենաւերը, յաջառաստ Նիժէրլի երեւուելն, վերադարձան կամուրջ, քանի որ մեծագոյն մասը պիտի մեկնէր Վասիրի գիւղերը։ Ճամբան երբ 60 թիւը Մաքրիկիւղ և Սամաթիա կը վերադարձնէր նոյն տեղացի գիմաւորողները, տեսան յանկարծ Նիժէրը որ երկաթ նետած էր Եէսի-Գուղլի բացերը։ Հոն 60 թիւը մօտեցաւ Նիժէրի և երեկարական լոյսեր արձակելով կարելի եղաւ տեսնել Մինաս Զերազը, որ շնորհակալութիւններ յայտնեց իրեն եղած այս ժողովրդական ցոյցին համար։

Նիժէր արշալոյսին մօտեցաւ քարափի և Տիար Մինաս Զերազ համակիրներու, ազգականներու հետ մեկնեցաւ Բերա, իր եղբօր՝ Տիար Գասպար Զերազի բնակարանը, ուր երէկ մինչեւ իրիկուն ընդունեց եկեղեցականներու և աշխարհական ծանօթ անձնաւորութիւններու, դրագէտներու, և ժողովրդական ներկայացուցիչներու «բարի գալուստն» այցելութիւններուն։

*** Ակնաւորի բժշկական վարժարանի քաղաքային ճիւղին ուսանողներէն Հասան Բիլալ պէյի յանուն Օսմ. Բանիդէին խօսած թուրքերէն բանախօսութիւնը նոյնութեամբ.

«Օսմանցի եղբայրներ,

«Այսօր մեծ ուրախութեամբ կը զրաղուինք Մարմարայի գիրկին մէջ՝ ստրաբոյս չոգենաւի մը մէջ։ Հոս Իսլամներու և Հայերու, այդ երկու ժողովուրդներուն աչքերը արդարութեամբ կը փայլին, սիրտերը ազատութեամբ կը բաբախեն և խիղճերը հայրենիքի ճանչերուն մէջ կը թրթռան։ Այսօր ցնծագին կը փութանք դիմաւորելու մեր հայրենասէր եղբայրը՝ Մինաս Զերազ էֆ.ն, որ տարիներէ ի վեր զրաւակիրը, ընտանիքը, երկիրը թողուց և իր հայրենիքին համար տանջանքներու ու նեղութեանց ասպաց։ Հայրենիքի համար եղած զոհողութիւններ, երեսունհինգ տարիէ ի վեր թափուած արիւնները, այրուած հոգիները, կործանած տուներ, մարած օճախներ, մանաւանդ մեր հայ հայրենակիցներուն քաշած տառապանքներ ու նեղութիւնները, խմած թոյները մարդկութեան անվայել ըլլալու չափ ագեղ և անարգի էին։ Սարսափատիպ պէտի այս ես ալ կ'ըսեմ թէ «Այն իրաւունքը որ չի կրնար պաշտպանուիլ, միշտ կը կորսուի»։ Մինչեւ հիմա մեր կառավարութիւնը մէկ քանի զաղանիներու ձեռքը և մեր կեանքը ու ապագան մէկ քանի աւազակներու ճիրաններուն տակ գերի ինկած էին։ Մասնորական կրթութենէն, քաղաքացիրեղեան համայնքի չափորժող այդ չարերը, այդ թունաւոր օձերը իրենց անդորրութեան համար գնոտաններ հաստատեցին, հաղարաւոր հարստահարիներու արիւնը ծծեցին, հարիւրաւոր ազգ թոգերը խաչեցին և վառուց ի վեր իրրեւ եղբայր ապրող խումբերը ու Հայերը իրարու հետ դժուարացուցին, արիւն թափել տուին. բայց խորհինք թէ այդ անիծեալ չարագործները, որոնք հայրը՝ զաւկին և եղբայրը՝ եղբօրը դէմ թշնամի ըրին, մինչ պիտի դղրդուին։ Ինչպէս որ իր ակարութիւնն ինք զիտնալով՝ չուզից բաղուկ մը կամ բաղուկներ ունենալ իր քով՝ անոնց յենլու համար։ Իր մտքի մէջ թաղուած ըլլալը ճանչնալով հանդերձ, չուզեց լուսաւորիչ ուրիշներու հրաւէր։ Հակառակ սառ՝ ճիշտ գեհենանիծի մը գերը խաղաց. կանանցի քով՝ կանանց, գեղեցիի քով՝ գեղէն, սեի քով՝ սեւ գոյն առաւ, ինքզինքին հակասեց, կոլմնակցութիւններու, կազերու, կռիւներու, հայտնչներու տեղի տուաւ, ինք իր գիրքը ապահովելու համար։ Ապահովեց։ Այդ չգիտցաւ. սա միայն ասոյգ է որ հասարակութեան գործերէն և ա՛յ մէկը կը սեռնուի. գեռ ժողովներու քաշէնին անգամ չեն գլուխ հանած. ամէն ինչ ասէն ու վրայ է. հարիւրներ վրայ բարձրացող ամբերը ապառնալից կ'երեւին։ Պատասխանատուն. Փոտոսը կը գանէ։

ՀՐԱՆԴ.

ԲԱԲԱԼՕԻ արուեստասէրներու սրահին մէջ, երէկ, Հմայեակ Սրբազանի նախագահութեամբ տեղի ունեցաւ Ազգանուէր Հայաւէտաց ընկերութեան կազմակերպութիւնը։ Դպրոցասէր Տիկնանց նախկին անդամուհիներն ալ հրաւիրուած էին, ինչպէս նաեւ նախկին աշակերտուհիները, որոնք ամէնքն ալ կարող ուսուցչուհիներ են։ Ազգանուէր Հայաւէտաց անդամները վարդագոյն ներկայացուցին որ միասին Դպրոցասէրներուն հետ և համերաշխ գործեն, ստակին անունք չհամակերպեցուցն ու մեկնեցան, յաջողութիւն մաղթելով իրենց ընկերուհիներուն։ Ազգանուէր Հայաւէտները տաժամեայ դիւռն մը կազմեցին. յետոյ բանաւոր գրաբարութիւն մը բանալով՝ բաւական դրամ հաւաքեցին մէջերնին. յառաջիկայ նիստը տեղի պիտի ունենայ, կրբ բաժանորդներուն թիւը 300ի հասնի։ Ազգանուէր Հայաւէտաց կողմէ ներկայ էին.

Օր. Աշխէն Բաբմանեան
Տիկին Տօքթ. Բարիս Ա.Ճէմեան
» Եւդիմէ Պոչնաքեան
» Զաւէլ Աստուր
» » Եռայեան
Օր. » Համբիկեան
Տիկին Էլիզ Տէր-Յարութիւնեան
» Հերիքա Շաղեան
» Մաքրուհի Նորատունկեան
Օր. Մարի Միհրնտիսեան
» Մաղէն Եաղուպեան
Տիկին Պէսթրիս Շահմանեան
» Սաթենիկ Սալբեան
Տիկին Սուլթան Եաւաշեան
» Վերժին Սթամպուլեան
» Վերժին Նշոտանեան
» Գրիսանիմ Պոյանեան

Իսկ Տիկնոջք՝ Լ. Նշատանեան, Մ. Գալէմքեարեան, Մ. Ատատեան և Պ. Թէքէճեան մէկ բացակայ էին ատաջին նիստին, սակայն նամակով խոստացած էին անդամակցիլ։

ԿԱՅԼԱԿԱՆ Փոխարքան երկու ուէֆոյմ է ներկայացրել, որոնք վերաբերում են հազարեան յարաբերութիւններին կովկասում։ Երկու ուէֆոյմներն ալ քննութեան կ'առնուին Դումայի աշնանային նստաշրջանում։ Հողային բարենորոգումներից յետոյ Փոխարքան ծրագրում է լուսաւորութեան գործի բարենորոգումը, չիչաւում է կանանց կրթութիւնը բարձրացնելու և պրիմանիկումը բանալու անհրաժեշտութիւնը, միանգամայն փատագով սեպարատիստական գաղափարների զարգացման հնարաւորութիւնը։ Զանգակ

ԽՆԴՈՒՍՏԱՆ մէջ եղած հարստահարութեանց վրայ քանի մը օր առաջ թղթակցութիւն մը հրատարակած էինք։ Իզատ արատապէլ յետոյ այդ նամակը, կը ինդրէ որ ձեռնհաս պաշտօնարանը իր ընագրէն թարգմանել ասց զայն և պրոնակութիւնը նկատի առնէ։

ՖԻԼԻՊԻՆԻ մէջ անցեալ կիրակի մեծ ընդունելութիւն եղած է Իսլամիէն հոն գացող հարիւրէ աւելի Թուրք հիւրերու, մեծ մասամբ զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, որոնք յետոյ Սոֆիա գացած են։ Զանազան ազգութեանց կողմէ գիմաւորոյ պատգամաւորութիւններուն մէջ էին նաեւ Ֆիլիպէի Հայոց Թաղ. Խորհրդի պատուիրակները։

ԴԱՆԶԻԳԻ մէջ օգոստ. 12ին թուքսամի հիանդութեան զան գացած է Դանզիգեան ընկեր Մանուէլ Էնգլերաբեան, որ «գատանական լաւ գործիչ, հանճարեղ և ոնձայն էր» կ'ըսէ գեղ. Բեմիզէի այդ տարիս հրատարակած մէկ թուղթի։ Հանդուցեալը ուստմ. տատ է Թիֆլիզի Ներսիսեան գպրոցին մէջ։

ՖԻԼԻՊԻՆԻ մէջ Հայոց վարժարանը սեպտ. 14ն սկսեալ (Ռ. Ե.) վերաբացուեր է. ուսուցիչներ՝ Պ. Պ. Վարդապետ Տաքլեանի, Գոնդրգեանի, Գասլանեանի, Թագաւորեանի, Միրաքեանի, Տիկ. Վ. Տաքլեանի և գրվարի ուսուցչուհիի մը պաշտօնավարութեան տակ։

ՈՒՐԱՆԻՈՒԹԵՆԱՐԸ կ'իմանանք թէ Երզնկացիները փատարան Շարամ էֆ. Գաղանեանը Օսմ. Խորհրդարանին երեսփոխան պիտի ընտրեն։ Իր հայրը ասկից 32 տարի առաջ գումարուած Խորհրդարանին մէջ Կարնոյ ընտրութեան կողմէ երեսփոխան ընտրուած էր, և գովելի հարիւնամեայ գործունէութիւններով Տէրութեան և Ազգին օգտակար եղած էր։ Շարամ էֆ. Իրաւագիտական վարժարանի փայլուն շրջանաւարտներէն՝ տասնչորսին տարի աղզատիրական եւ ուսումնասիրական ծրագրաւորիները արդարեւ գինքը պիտանի կը կացուցանեն Երզնկացիներուն այս ցեղամ ու անկեղծ վարձքին։

«ԲԱԲԱԼՕԻ» Երիտասարդներու Միութիւնը» Գիրանցերէն նամակ մը ուղղած է Սարգիս Թերթին Տնօրէն Մ. Ռէժիս Տէլլէօֆի, հնդչաբթի թիւ այն խմբագրականին համար, զոր նախրած էր Հայ ժողովուրդին, համակրական զգացումներով։

"ՈՒԽԽՈՒՎԷՔ" ԱԿՈՒՄԲԸ

Երէկ գիշեր, ժամը 8½ին (Ռ. Ե.), Բերա Էլիզաբէթի մէջ տեղի ունեցաւ հայ և յոյն եղբայրակցութեան «Ուխխուվէք» անունին տակ կազմուած ակումբին երրորդ հաւաքոյթը։ Ներկայ էին բազմաթիւ հայ և յոյն ծանօթ անձնաւորութիւններ, որոնք եղբայրակցութեան վրայ գեղեցիկ ճառեր արտասանեցին։

ՎԱՇՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՎԱՐԺԱՐԻՆ ԴՊԵՐԱՆԱՑԱՌԱՔՆԵՐԸ

Նովկլիի խումբին միութիւնը համար Եւրոպա մեկնելէ առաջ, ազգանուէր գերասանը Վաշրամ Փափազեան մարգարիտական մտքերուն ունեցած է կրթական եկեղեցական մարմիններու ներկայացում տալու, անձնուիրաբար։ Առաջին ներկայացումն է. ԹՈՎՄԱՍ ԹԷՐԶԵԱՆի

ՍԱՆԴՈՒԽՏ ԿՈՅՍԸ

Բաւելի Հիսարի Ս. Սանդուխտ եկեղեցիին նպաստին։

Երրորդ ներկայացումը՝ ՄԵՐՏԻՒ ՊԷՇԵԹԱՇԼԵԱՆի

ԿՈՐՆԱԿԸ

Հնչակեան Յեղափոխական կուսակցութեան նպաստին։

Երրորդ ներկայացումը՝ ՇԻԼԼԷՐԻ

ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ

«Բերայի Երիտասարդներու Միութիւն»ին նպաստին։

Փափազեան հրաւէր ստացած է Նովկլիէն,— որուն խումբին կարեւոր մէկ անդամն է, — փութով դառնալ, վերանանձնելու համար այդ խումբին մէջ իր դերերը։ Թատերաբեր հասարակութիւնը անչուշտ գոհունակութեամբ պիտի ողջունի Փափազեանի այս ձեռնարկը, վերջին անգամ վարելով իր ներկայացումներուն։ Հինգշաբթի գիշեր Փափազեան կը մնայի Սամ-Բազար, տեղին երիտասարդներուն կողմէ հրաւէրին վրայ՝ քանի մը մենախօսութիւններ տալու համար, Ազգ. վարժարաններուն նպաստին։

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԵՐԴ. ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԸ

Հնչակեան կուսակցութեան Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղը իր 5րդ հրապարակային ժողովը պիտի ունենայ Գալատիոյի Մոնակեան թատրոնին մէջ յաջորդիկ կիրակի Սեպտ. 7/20ին կէս օրէն վերջ ժամ 7½ին (Ռ. Թ.)։

Հրաւիրուած են ասանկնասնակցու ընկերներ

1. Սարգիս-Գիւրեան, նիւթն է՝ «Հընչակեան կուսակցութեան դեկավարիչ բանկրգաւեղները»

2. Հմայեակ էֆ. Խորասեան, նիւթն է՝ «Հնչակեան կուսակցութիւն եւ Գաւառը Լաստ»

3. Լ. Լայեան, նիւթն է՝ «Ազգերու հասնելութեան թեզիրը։»

Խօսք պիտի առնեն Երիտասարդ-Թուրքեր։

Գասագիւղի երկսեռ հասարակութիւնը կը հրաւիրուի ներկայ գտնուիլ և օգտուիլ այդ օգտակար ժողովէն։

Ե. Պալոյ ՀՆՉԱԿԵԱՆ մասնաճիւղը

"ԳՐՕՇԱԿ"

Գաղնակցական կուսակցութեան օրգան Գրօշակ ձեռքէ կը ծախուի հատը 40 փարայէ։ Ցրուիչները չեն կրնար տալի պիտի պահանջել։ Կեդրոնատեղին Արծիւ. Գրասան։

ՎԱԴԸ ՎԱԴԸ

ՇՔԵՂ ՑԵՐԵԿՈՅԹ Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՅ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐՈՒ ՇԵՐԻՄԻՆ

ՊԻՕՊԻԼԻԷՍԻ (Գասատեղ Գասանաս)

Կ'սրմէ վայելել վարուան ժամանցը, զեսերով և ունիդրելով Կեդ. Վարժարանի երգեցիկ խումբը, Ինչպէս նաեւ. Բեյոլի Լասեան վարժարանի ասանհնոյ հայկական երգերը և պարի մէջ հանձրի անակնկալներ, ասանդրդրի մեծագոյն մասնիքը Պ. Թանիի ընտիր նուագախումբին։ Հանդիսակներու համար վարձուած Շիրքիթի 49 թիւ չոգենաւը կասարջէն կը մեկնի ժամը 1½ին, հանդիսակով Պէշիքթաշ, Գուզկունճուգ, Արնաւատգիւղ և Պոյանդրգիւղ։ Երեկոյեան ժամը 10ին կը վերադառնայ նոյն տեղերը հանդիսակով։ Մատաքի գին 20 զրշ. մէկ այր և մէկ կնոջ միայն յատուկ։ Իսկ 5 զրշ. ասլոց և մէկէ տեղի մէն մի տարի համար։ Փութացէ՛ք, տասներեսիզ գնել նոյն առատն չոգենաւ մտած ատեն։

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ՊՇՏՕՆ

Ատամ Շահէն, նախկին Կեդրոնականի աշակերտ, որ Լայպցիկի, Ենայի և Բարիզի հանգամանքներուն մէջ մասնագիտական դասախօսութիւններու հետեւած է, կը փափաքի հայ զաղութներու, ինչպէս և տուներու մէջ, ասանձնի հայերէնի, ֆրանսերէնի, գերմաներէնի, գրականութիւններու, քաղաքային ասանձնական հանրութեան և ուրիշ դասեր։ Դիմել խմբագրութեան։

Ի Լ. Ա. Ն

Զրաստի Պանգասը բնակարանին 1 Էյլուլ 324 թարիխնակ խեթա գրլլնան քէչիանսնակ 400 լիրա իբրամիկ գաղանան 136,428 նումէրալը պիլէթին սիւմն հիսանսնակ տարիք օրան միւհնոսա Գասարի պէյ իւէ 200 լիրա իբրամիկ գաղանան 248,604 նումէրալը պիլէթին սիւմն հիսանսնակ տարիպ օրան Մանսուտ Բաշասու մուռանիզ Վասիլին սիւնքի կիսն Զրաստի Պանդասը խասրէի մէրբէկսիսնակ միւրասաթլա հիսանէէրնէ խասէի խանէն մէպանիի ասկ էնէիսիքլերի խիթիսապ գրլլնմէյ սարը։

Թիր 4 Էյլուլ 324

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

BOURSE DE PARIS

	18 Սեպտ. 1908	
Ֆրանս. Ռանթի	3 %	96 —
Օսմ. Միասնակ բացուեցաւ		93 90
» » գոցուեցաւ		93 90
Բուանիլի Երկաթգիր		174 50
Օսմ. Պանքա		724
Գալիսա Գարասայրէն		462
Թրանսվալ		— —
Բիօ Թինթօ		— —

Փակում Բերայի մէջ

Օսմ. Քանսոլիտէ 4 % 101 30

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱԼԻԲԱՆԵԱՆ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ՈՒԺԵՐԸ

ԼՕՆՏՈՆ, 17 սեպտ.—Ինչպէս յայտնի է, Թայմզ յօդուածներու շարք մը կը հրատարակէ Պուլգարիան տէրութեանց դիմաւորական ուժերուն վրայ։ Իր երկուսն թիւին մէջ սնդիկական թերթը պուլկարական բանակին վրայ խօսելով, նոյնի ի վեր կը հանէ Պուլկարներու ազգային յատկանիշները, որոնց յարգանքն յառաջդիմութիւնը, կը յարէ նոյն թերթը, մասնաւորապէս, աներեսարան և ճարտարագործական տեսակէտով, գեղեցկութիւն մը կ'ընծայեն Պուլկարներուն, բաղդատմամբ Սերբերուն, ազգային տենչանքներու իրագործման համար։ Յօդուածին վերջը ըսուած է թէ Պուլկարիա, 1885ին, Իշխանապետութեան հաստատումէն ի վեր, մեծ յառաջդիմութիւն բրած է զինուորական կարողութեան կողմէ։

ՄԻԼԱՆԻՈ.—Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը, Պ. Իզվոլսքի, այս առաւ հոս հասաւ։

ՄԱՏԻԵՍ.—Էբօնա կը ծանուցանէ թէ Վիքտորիայի և Սան-Միշիլեանոյի միջեւ թղանսիաձգութեան փոքր կռուարուած մէջտեղին թնդանօթ մը պայթելով 15 հոգի վիրաւորուեցան, որոնցմէ մէկ քանին ծանրապէս։

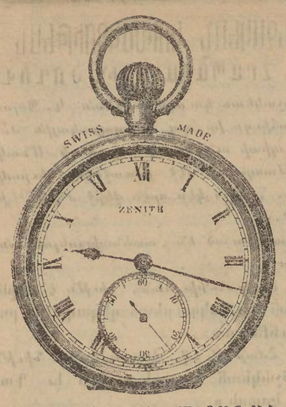

ՈՐՆ Է
ԱՄԷՆԷՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԱԾ
ԵՒ
ԱՄԵՆՈՒՍ ԳՆԱՀԱՏՈՒԱԾ
ՄԻԱԿ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

ԱՄԷՆ ՄԵՏԱՂԷ ԵՒ ԱՄԷՆ ՄԵՆՈՒԹԵԱՄԲ
Ընդհ. Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար
Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ.

ՋԵՆԻԹ

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ԲԱՐԻԶ, 1900

ՈՐՆ Է
ԺԱՄԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ՅԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԵԱՆՑ
ԲԱՐՁՈՒՆՔԻՆ ՎՐԱՅ ԳՏՆՈՒՈՂ
ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

ԹԻՒ 16 — ՊԱՇՃԷ ԳԱԲՈՒ — ԹԻՒ 16
Օսմանի-Պակ հասցեատիրոջ դիմացը
Կ. ՊՈԼԻՍ

ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ
Նէօշատէլի Դիտարանին. 1903

Մեր յարգոյ յաճախորդներուն դրականապէս ապացուցանելու համար մեր ԶԵՆԻԹ ժամացոյցին ուրիշ ամէն ժամացոյցներէ ունեցած բացարձակ առաւելութիւններ, վերոյիշեալ երեք յատկութիւններէն այսինքն նրբախնամ յօրինուածք, տոկունութիւն եւ բարձր ճշդութիւն (haute précision), միայն մէկ իսկ թերացող ԶԵՆԻԹ ժամացոյց մը եթէ գնորդներու կողմէ մեզ վերադարձուի պատրաստ եմք վճարելու փոխարէնը, առանց ո եւ է առարկութեան։ 50—17

ԱՐՏԱՔՈՑ ՄՐՑՄԱՆ
Անդամ Ժիւրիի, Միլան. 1906

ԼԻՍԷ ՆԱՍԻՕՆԱԼ ՖՐԱՆՍԷ

ԱՂՋԿԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
ՏՆՕՐԻՆՈՒԻՆ՝ ՏԻԿ. ՏՐՎԱՕ ԵՒ ՇԱՖՆԷՐ
35, Եւհենիճի փողոց, Բերա

Վարժարանս պիտի վերաբացուի 1908 սեպտ. 8/21ին։ Արձանագրութիւն և տեղեկութեանց համար դիմել Լիսէի Տնօրէնութիւնն, երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը։ 15—8

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄՐՈՂՋԱՊԷՍ ՎԱՃԱՌՈՒԱԾ
50,000,000 Տրախմի
ԿԵԴՐՈՆԱՑԵԼԻ ԱԹԷՆԱ

Մամանձիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Զալաթիոյ եւ Գալատայի կողմը Լոնտոն, Ադիսանդրիա, Գահիրէ, Սկանդիկ, Իզմիր, Պէյրութ, Բաղդատ, Վլոր, Շիրաս, Գալամաթա, Բանկ եւ Բանճիա (Կիպրոս)։

Դրամագլուխին և աւանդ ձգուած դրամին ու արժեթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրախմի։

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառականներու, արժեթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը ղեղէ։

Աթէնքի Պանքան հաւաքմամբեր կը քանայ, չէքիր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներ, ու և արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակներուն և թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յանձնարարներուն չատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն արժեթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով և ուղղուած առեղը եւ առանձնաւոր պայմանով։ Ամէն կարգի կարծիներ կը գանձէ և զեղչի գործողութիւններ կը կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղմամբի խորշեր, փոքր վարձքերով։

Աւանդի ճիւղ

Աթէնքի Պանքան իրը աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժեթուղթ, առանձին ձեւով։

Ուղղուած տեսեն դրամ քաշելու պայմանը.

Վեց ամսուան համար	3%
Մէկ տարուան »	3½%
Երկու » և աւելի	5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 1ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տեսակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յանախորդներուն մէջ փոքր դրամատէրեր ունենալով և փոխադիրով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առ առաւելն 100 ոսկիի աւանդ դրամ մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն դրուշ 52 ոսկեղրամ։ 50—16

PHŒNIX ASSURANCE LD. C°

"ՖԻՆԻՔՍ,,

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.

Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ
Ս.Նգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ սոսկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ և վիճաստաց մէջ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի և կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն սեպհական, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան ճեռնաբանն եղան է
ՈՒԴՈՎԱՄՏՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՍՈՒԹՅՈՒՆ Վ.ՆԱՍՈՒՑ
Ցարդ վճարուած է տուաւել քան 27000000 ոսկիական ոսկի։

Ընդհանուր գործակալ Պոլսոյ և գաւառաց
Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
Վիրապիս խան, Պանճ Օրտանճի մօս,
Զալաթիա։

Փոխ գործակալ ի Պոլիս
Ծնողական խան ՃԻՎԱՆ ԹԷՔԷԼԵԱՆ

Տպագրատեր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՃԱՃԵԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԻՆԵՄԱԿԻՆ

Կ. Պոլսոյ օսմ. առեւտրական Սինեմակին օրինական կազմակերպութիւն մը տալու համար, յիշեալ Սինեմակին կանոնագրին մէկ մասնաւոր յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, որոշուած էր ընտրողական ժողով մը անուանել օգոստոս 26 երեքշաբթի օրը, մասնակցութեամբ առեւտրական Սինեմակին մէջ արձանագրուած վաճառականներու և սեղանաւորներու։ Սակայն կարգ մը վաճառականներու կողմէ յայտնուած փոխաբերին վրայ, ընտրողական ժողովի մը կազմութիւնը յետաձգուեցաւ սահմանուած օր յետոյ, այսինքն սեպտ. 9ին, առաւուն ժամը 2½էն մինչեւ 6 (Ը. Թ.)։ Հարկ չէ դասուած առանձին հրաւիրագիր ղրկել։ Առեւտրական Սինեմակի կանոնագրին կիրարկումը ապահովող ընտրողական ժողովին վերաբերեալ յօդուածներուն պարունակութիւնն է հետեւեալը.

Յօդուած Դ.—Անդամներուն կէսը պիտի ընտրուի Հանրօգուտ Ինստիթիւտոյ նախարարութեան կողմէ և միւս կէսը՝ վաճառականներէն ընտրուած ու նշանակուած քսան ընտրողներու միջոցաւ։

Յօդուած Դ.— Ընտրողական ժողովը պիտի գումարուի Հանրօգուտ Շինութիւնոյ նախարարին նախագահութեամբ։

ՁԵՆԻԹ.— Առեւտրական Սինեմակին մէջ արձանագրուած ընկերութեան մը անդամներուն թիւը ո՛րքան ալ ըլլայ, անդամները առանձին ձայն չունին, այլ ընկերութեան անունով մէկ անդամ միայն կարծիք յայտնելու իրաւասութիւն ունի։ 3—2

ՊԱՆՔ ԴԸ ՍԱԼՕՆԻՔ
BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին
3,700,000 Ֆր.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՍԱՍՆՈՒԱՌԻԹԵՐԸ՝ Ադրիանոպոլիս, Գոմոտինի, Դեդեաղաճ, Ս. Պոլիս (Զալաթիա և Պերա), Մանասթիր, Սիրեզ եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ԴԸ ՍԱԼՕՆԻՔ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաև միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամանները կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան ըստ պայմանաժամերով։ Վերոյգրեալ սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանքայ Սալօնիք փոքր վճարումներու համար ոչ ծնողական Մուռուկ մը ունի, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—20

ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ
ԱՂՋԿԱՆՑ ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Դիւերոբիկ եւ ցերեկեայ, 12 տարուան կասարեալ ընթացքով, 3 տարի մանկապարտէզ (երկսեռ), Տարրական Դասընթացք (երկսեռ), Միջին Դասընթացք (միայն աղջկանց), Բարձրագոյն եւ Երկրորդական 5 տարուան ընթացքով (միայն աղջկանց)։

Բազմաթիւ պրոնզի և գաւառացի ազգասէր Ծնողաց առաջարկին վրայ, բացինք Սկիւտար-Իսմայիլի կեդրոնին մէջ մեր աղջկանց Բարձրագոյն-Երկրորդական վարժարանը, օգաստաս, բարձրագոյն ընդարձակ շէնքի մը մէջ, ուր ազգային և ընտանեկան բնոյթ դաստիարակութիւն մը պիտի տրուի, ձեռնհաս և պարկեշտ հայ ուսուցչուհիներու ձեռամբ։ Բայց և կրօնական և բարոյական ուսուցմամբ և մայրենի լեզուաբ, խնամով պիտի ուսանուին Թուրքերէն, Գրանսերէն և անգլերէն լեզուները բոլորովին նոր և մանկավարժական դրութեամբ, ինչպէս նաև ուսողական, բնագիտական և բնաստամական, աշխարհագրական և պատմական ճիւղերը, գեղարուեստական, ձեռագործուեստի դասերը, ճաշակական և գործնական երաժշտութիւնը՝ բաղադրուած եղանակաւ։

Վարժարանը կը բացուի 1 սեպտ.ին և դասախօսութիւնները կը սկսին նոյն ամսոյ 8ին Բ. օր։

Կը հրաւիրուին պատ. ծնողք և պաշտպանք մինչեւ 8 սեպտ. դիմել արձանագրութեան համար Տնօրէնութեան, որ ամէն օր մինչեւ կէսօր կը գտնուի իր բնակարանը, Սկիւտար Իսմայիլ, Գայսերլիօղլու փողոց թիւ 13։ Պայմանք դիւրամատչելի։ Հինգ ամսեկրով դասընթացները պիտի բացուին։ Զատական օրիորդներ մասնաւոր ճիւղերու կրնան հետեւիլ։ Հիմնադիր-Տնօրէն

ՊԵՏՐՈՍ ԿՆԻՐԱՊԵՏԵԱՆ
10—2

La Grande Fabrique
S. Stein.

1908Ի ՁՄՐԱՆ ԵՒ ԱՇՆԱՆ
ՆՈՐՈՅԹՆԵՐԸ
ՓՆՏՌԵՑԷՔ
ՇԹԱՅՆ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ
ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ԹԷԱՆ
Շեհիր Իսմանեֆիսեն

Մէզոթերէպիա իւլէ հարման լաչէլերինին տէնիզէ տէօքիւլմէսի հրդիւսարէնէի ուսմանցէ վէ պէլէսիյէյէ մոխալիի պուլունմասընոսն նաչէ պատմա պունպար իչիւն չէհրանէն պոյիտ միւտասիպ պիր մանալաք պիր միւէսսէսէ վիճուտ կէթիրիլէրէք մէզոթերէպիա իչինէ պուլունան քէմիք վէ լաչավրա վէ պիլլորի էճամ վէ սարիք ուսուլը հարրելի ֆէնոլիյէ տարիքնինէ պատէթմիսիր պունպարան վէ գուվվէի մոճասէլի զարուրիյէտէն վէ րիսամը միթիպպրաան թէէմիր իմիթիհան իարիմէք իւզրէ մէվսաաք մէզթիրէ պէտել վէ չէրարիմը միւնասիպ իւլէ թարիպէրինէ իհտիյաճ օլունասընդան, իլիթիլմէմէթարիպ օլունարը չէրարիմը մուգարրիրէ հոգզինատ թարիքիլան սլամդ վէ միւզաքէրարաս պուլունմադ իւզրէ Շէհր Իսմանեֆի մէճլիսինէ միւրաճաատ էյլէմէկերի։ 3—3

Ֆր. 1 էյլուլ 324

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆ

Ամենաբարձր գնահատումներու արժանացած գանազան տուրեւառանգնկեսներու մէջ։

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՈՒՆՆԵՐ՝ Պօն, Աժէրի, Մարսիլիա, Ռուան, Ֆորոս, Բարիզ, Լէվալուա-Բէրրէ
ՄԱԳԱԶԻՆՆԵՐ՝ Ֆիլիբէվիլ Աժէ, Օրան, Լիոն, Սէթ, Տիժոն, Պարսէլոնա, Թրէվ.

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆԸ, ամէնէն չատ քինինա պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժէրիական հողի յատուկ տուներով։ Իր կազմիչ ու հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առտուն տնօրի փորանց կամ ճաշէն առաջ առնուած տուն՝ բարերար ազդեցութիւն մը կ'ունենայ։ Այդ ըմպելիին չնորհիւ՝ մարդուս ապառած ուժերը կը վերանորոգուին եւ ուեղջ գերծ կը մնայ։

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին Ագարեան խան Վօյվոտա Զալաթիա։

Պոլսոյ գործակալութիւն, Տիւրիդդամալ խան Ալբր Էֆէնտի հասցէի, թիւ 26։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 11 50—42

ՍԵՐՊԻՈՅ ԿԱՐՄԻՐ-ԽԱՉԻ ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐԸ

որոնք ամէնքն ալ 22 ֆրանքէն մինչեւ 50 ֆրանք կ'արժեն, այս յատկանշական սակը խնայողական դրամագլուխ մը կը ձեւացնէ։ Այդ վճարումէն դատ կրնան մինչեւ 1981 պարգեւաւոր թիրամներու մասնակցիլ։ Ցառաջիկայ դիրածը տեղի պիտի ունենայ 1908 Հոկտ 1/14ին. մեծ պարգեւն է 200,000 ֆրանք։ Այս պարտատոմսերը, որոնք անվիճելի ապահովութիւն մը կ'ընծայեն, Սերպիոյ ազգային պանքան դրուած 4% տեղական ռանթերով երաշխաւորուած են։ Անոնց չափաւոր գինը նկատի առնելով, աւելի բարձրանալու հեռանկարը կ'ընծայեն, անսովոր բանաւորութեան մը հետ միասին, շնորհելու կարեւոր պարգեւներով թիրամներու արագ յաջողութեան։

Սերպիոյ Կարմիր-Խաչի պարգեւաւոր պարտատոմսերը կարելի է գնել Պ. ԼՈՒՆԸՐ ՊԱՆԿԻ ՖԻՐՄԱՅԻՆ և ՏԻՕԳԷՆ ՕՐԹԻՆԳԹ ՊԱՆԿԻ Բերայի ու Պոլսոյ գործակատարութիւններէն։ 25—1

ՍՈՒՐԱՋԱՐԻՐԻ ՊԷՏՔ ՉԿԱՅ
ՈՐ ԿԸ ՓՏԵՑՆԷ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆԸ ԱՅԼ

ՎԱՐԷՔԻՆԱՅԻ

ՈՐ ՆՈՐ ԿԷ ՊԱՀԷ ՉԱՅՆ

Գիւս իտալացի նշանաւոր իմիագէտ Հէրիլ Ռամարինիի
75% խնայողութիւն։ Մեծ դիւրութիւն, կատարեալ մաքրութիւն եւ ճեռկութիւն,
ԱՆԹԵՐԻՀԱԿԱՆԵԼՈՒՄ

ԹԱՒԻ ՓՈՐՁԱԿԸ՝ ԴՈՒՔ ԱԼ ՊԱՏԻ ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆ

Բանի մը մրցանակներ ստացած է զանազան ցուցահանդէսներէ, վկայագիրներ՝ զանազան կառաւարներէ, տեղեկագիր պատասխան քիմիագէտ Պ. Սիկերոսէ և կայս. բժշկական վարժարանի բրօֆէսէօր Տօքթ. Ռէլլանէսէ։

ԲՈԼՈՐ ՆԵՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԴՐՕՏԵՐՈՒԹԻՒՆ ԴՈՒՔ ԿԸ ԴՏՆՈՒԻ
Միակ ներկայացուցիչ Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ համար
ԲԱԲԱԵՈՒՆՆՈՒ, ՖՕԼԱՍԻ եւ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Պաղատս խան, թիւ 7, Ն. Պոլիս
ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՈՒՈՒՆ ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ 50—6

ՊԱԼՔԱՆ
Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.

Դրամագլուխ եւ պահեստ Ֆր. 9,500,000
Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ » 142,750,009

ՊԱԼՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահ կարասի եւ այլն, Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ չատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ անմրցելի դիմերով և պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ խառն ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մանուկներու, եւայլն եւայլն։ 50—38

Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ Խ. ՖՐԱՆԿԿԻՎԼՕՖ եւ ԸՆԿ
Պալիս, Անանիասիս խան

ՄՕՍ
ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԱՌ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ձամբորդ եւ ապրանք փոխադրող
ոգեկնաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սէոդի	Նայոգրիս
Մինիս	Էմէյսիս
Բափսիս	Պուլգարիս
Թէյպր	ՄօՀրիս
Նարպօն	Ֆայիլի
Նավարին	Ֆարոս
	Թիպս

Առաջին գարգի նաւերը չատ հանգիստաւէտ են, նաւուն մէջերը ընդարձակ տեղեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին հանրորդներու համար անհրաժեշտ ունին։

Երկրորդ կարգի նաւերն ալ առանձնավարի թիւով հանրորդներ կ'առնեն բայց անհրաժեշտ չունին։ Գարերի Գիւղ Կիլերլի թարգի չունի։

Կը խնդրուի գնահատականներէն որ փոխադրութեանց համար Ղալաթիոյ մաքսատան համար իրենց կատարեալ գներ ստանալու համար ժամանակ չկորսնցնելու ժամանակն ի ժամ ստանալ։

Ամերիկայի եւ Ռուսական նաւահանգիստներու առնելու համար ապանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Շ. Վ. ՈՒՐԻՔԻԼ եւ Ընկ. Գալաթայ խան Գանկէ գրասենեակը
ՃԼԵՍԹ ՄՕՍ Ընկ.
50 49 Տէմ Ուրիք. Լիմիթէտ.

Cie RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԱՌՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Սեպտեմբեր

Դշ. 3/16 Իսէգոլի, Սիրոպ, Սամսուն, Օրաբ, Կիլիասան, Տրապիզոն, Բիզէ և Սամսուն. կէս օրէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ. 3/16 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։
Եշ. 4/17 Իզմիր, Գիրէսուն և Ազիքասանդրիա. ժամը 10ին։
Եշ. 4/17 Օտեսա. ժամը 4ին։
Ուր. 5/18 Սեվաստոպոլ. ժամը 10ին։
Շբ. 6/19 Օտեսա. ժամը 10ին։
Շբ. 6/19 Տրապիզոն, Սիսթիլի, Իզմիր, Գիրա, Հաստան Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Գէրլուք, Հայֆա, Եաֆա, Բոր-Սաիտ և Ազիքասանդրիա։ ժամ 4

50—4

Khedivial Mail Line
(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շաբաթական ամենեն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Այնթեսանդրիոյ միջեւ

Իսմայիլիա չոգենաւը, նաւապետ Անատրիւ, կերգէն, 20 սեպտեմբեր 1908 (Ը. Թ.) կէս օրին Ազիքասանդրիան հոս կը ժամանէ իսկ երեքշաբթի 22 սեպտ. 1908 (Ը. Թ.) կէս օրէ առաջ, ժամ 3ին պիտի մեկնի Ազիքասանդրիա, հանդիպելով Իզմիր և Գիւրէան։

ՍՈՒԷՅԻՈՅ ԳԻԾ

Ասուան չոգենաւը, նաւապետ Վլատոսի, սեպտ. 26ին Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կէլիպոլի, Տարանտէ, Միսիլլի Իզմիր, Սաքզլ, Հաստաս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Գէրլուք, Հայֆա, Եաֆա, Բոր-Սաիտ և Ազիքասանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կերդասատեղին, Գալաթիա, քաղաքին վրայ, Մէլմնիթլի խան, իսկ մասնաբաժիններ, Գալաթա, Վուլիսէ Սուլթան խան։

ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԱՌ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈՓԵՆԱՒԵՐ

Սեպտ. 22ին, Ֆրիժի, Մարսիլիայէն
Սեպտ. 22ին, Իմիրէդի, Սեւ Ծովէն
Սեպտ. 29ին, Ժօնի, Մարսիլիայէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Սեպտ. 23ին, Իմիրէդի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։
Սեպտ. 23ին, Ֆրիժի, Սամսուն և Տրապիզոն

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէբի համրով)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփխանէ, քարափին վրայ։

15 50—3 Թ. ՌԷՊՈՒԼ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՈՒՍԻՈՅ ԿԱՑՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
ԸՆԿԵՐԱՑԻԱՆ ԿԵՂՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, ՊԵՏԵՐԱՊՈՒՐԳ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արիւծներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի եւ չոգենաւի մէջ, տարանքներու փոխադրութեան եւ ցաւագիտեղի ապակիներու երաշխաւորութեան դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 ֆր.
Նպաստաւորութեան պաշար	162,600,000 »
Ապահովագրութիւններու վճարուած գումար	460,946,000 »
1906 տարուան մէջ գանձուած տարեկան ապահովագրին ու տոկոս	75,130,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին Ագարեան խան Վոյվոտա Զալաթիա։

Պոլսոյ գործակալութիւն, Տիւրիդդամալ խան Ալբր Էֆէնտի հասցէի, թիւ 26։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 11 50—42